

Brexit och EU:s åtaganden i WTO

Utrikesdepartementet

2018-06-25

Dokumentbeteckning

COM(2018) 311

Rekommendation till RÅDETS BESLUT om bemyndigande att inleda förhandlingar för att fördela unionens WTO-medgivanden i form av tullkvoter som är fogade till Allmänna tull- och handelsavtalet 1994 med anledning av Förenade kungarikets utträde ur Europeiska unionen, och

COM(2018) 312

Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING om fördelningen av tullkvoterna på unionens WTO-lista efter Förenade kungarikets utträde ur unionen och om ändring av rådets förordning (EG) nr 32/2000

Sammanfattning

Med anledning av Förenade kungarikets (UK:s) utträde ur EU och dess konsekvenser för EU:s och UK:s åtaganden i Världshandelsorganisationen (WTO) har kommissionen presenterat två förslag. Det ena förslaget är ett mandat som möjliggör för kommissionen att inleda förhandlingar i WTO i syfte att ändra relevanta WTO-tullkvoter på EU:s WTO-lista och fördela dem mellan EU och UK. Det andra förslaget är en förordning som ger kommissionen möjlighet att ändra de relevanta EU-bestämmelserna om öppnande och genomförande av relevanta tullkvoter om förhandlingarna i WTO inte hinner avslutas innan UK lämnar EU. Regeringen stödjer båda förslagen.

1.1 Innehåll

Den 29 mars 2017 anmälde Förenade kungariket (härefter UK) till Europeiska rådet sin avsikt att utträda ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen. UK förväntas lämna EU två år efter ansökan, det vill säga den 29 mars 2019. På basis av Europeiska rådets riktlinjer från den 29 april och 15 december 2017 samt förhandlingsdirektiv från den 22 maj 2017 samt 29 januari 2018, förhandlar kommissionen med UK om villkoren för utträdet. Dessa ska läggas fast i ett utträdesavtal.

Utkastet till utträdesavtal innehåller bestämmelser om en övergångsperiod som innebär att UK från utträdet, fram till den 31 december 2020, ska fortsätta respektera alla unionsförpliktelser samtidigt som landet inte längre deltar i unionens beslutsfattande. Övergångsperioden ska ge tid för anpassning till den framtida relationen och innebär att UK fortsätter som om landet vore EU-medlem, men utan att delta i EU:s beslutsfattande. UK ska alltså ingå i EU:s rättsordning, vara en del av inre marknaden och tullunionen samt betala medlemsavgift.

Inför Europeiska rådet den 23 mars 2018 nåddes en principöverenskommelse mellan parterna om övergångsperioden. Vidare kunde konstateras att stora delar av utkastet till utträdesavtalet var överenskomna.

Det gäller dock att ingenting är klart förrän allt är överenskommet. För EU:s del gäller att utträdesavtalet ingås av rådet efter godkännande av Europaparlamentet och på UK:s sida förutsätts parlamentets godkännande. Risken för det som kallas ”no deal scenario” måste bedömas som liten, men kan inte uteslutas förrän ett avtal faktiskt trätt i kraft.

Vid Europeiska rådet den 23 mars antogs nya riktlinjer inriktade på den framtida relationen. Dessa utgör tillsammans med tidigare riktlinjer och förhandlingsdirektiv kommissionens mandat för överläggningar med UK om ramar och villkor för den framtida relationen. De framtidsinriktade diskussionerna förväntas resultera i en gemensam politisk förklaring som ska omnämnas i utträdesavtalet. Regelrätta förhandlingar om framtida avtal inleds först när UK lämnat EU.

Oavsett utgång i förhandlingen mellan EU och UK får UK:s beslut att lämna EU konsekvenser utanför de bilaterala förbindelserna. Till exempel påverkas åtaganden enligt avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen (WTO). Både EU och UK är WTO-medlemmar sedan organisationen bildades 1995. När Europeiska gemenskapen godkände WTO-avtalet och de multilaterala handelsavtalen 1994 fogades listan över Europeiska gemenskapernas åtaganden (nedan kallat EU:s WTO-lista) till det allmänna tull- och handelsavtalet (nedan kallat Gatt 1994). Då EU är en tullunion med gemensam yttre handelspolitik innehåller EU:s lista också UK:s WTO-åtaganden.

EU:s WTO-åtaganden inkluderar de tullkvoter för jordbruks-, fiske- och industrivaror, som fastslår de kvantiteter av en vara som kan importeras tullfritt eller till lägre tull än den normala under en angiven tidsperiod. Nuvarande kvantiteter i EU:s bundna WTO-tullkvoter har fastställts på grundval av att UK är medlemsstat i EU och utgör en del av EU:s marknad. Det är därför nödvändigt att ta hänsyn till att EU:s WTO-lista inte längre kommer att gälla UK efter utträdet ur EU eller senast efter den 31 december 2020, om de övergångsbestämmelser som EU:s och UK:s förhandlare enats om genom utträdesavtalet träder i kraft.

Den metod som EU och UK har valt för att dela upp WTO-tullkvoterna bygger på nyttjandegraden av varje enskild tullkvot i ett historiskt perspektiv. Detta har man räknat ut genom fastställa EU:s respektive UK:s nyttjandedel av varje enskild tullkvot under en treårig referensperiod (2013–2015). Detta betyder att tullkvotens totala volym inte ändras (dvs. kvantiteten för EU27 = nuvarande kvantitet för EU28 – UK:s kvantitet). Om ingen handel iakttagits i en särskild tullkvot under referensperioden har två alternativa tillvägagångssätt för att fastställa den brittiska nyttjandedelen använts¹.

För att säkerställa tydlighet och förutsebarhet i det multilaterala handelssystemet sände EU och UK den 11 oktober 2017 en gemensam skrivelse till alla WTO-medlemmar om de viktigaste skälen och principerna för ovan nämnda fördelning av tullkvoter. Sedan dess har EU och UK arbetat aktivt med sina främsta handelspartners i WTO om denna fråga på ett öppet och transparent sätt.

Kommissionen begär nu mandat för att inleda s.k. artikel XXVIII-förhandlingar (Gatt 1994) i WTO för att ändra relevanta WTO-tullkvoter på Europeiska unionens WTO-lista och fördela dem mellan EU och UK.

Förhandlingarna kommer ske med de WTO-medlemmar som har relevant marknadstillträde i den mening som anges i artikel XXVIII i Gatt 1994 (dvs. de har ett intresse i egenskap av huvudleverantör eller väsentlig leverantör eller de har en ursprunglig förhandlingsrättighet) i enskilda tullkvoter. UK förväntas samtidigt inleda de förfaranden som krävs för att landet ska kunna fastställa en egen lista över medgivanden och åtaganden och foga den till Gatt 1994, inklusive tullkvoter.

Eftersom det finns en risk att förhandlingarna med enskilda WTO-medlemmar om storleken på en eller flera tullkvoter inte går att avsluta innan UK lämnar EU har kommissionen även lagt fram ett förslag på ny EU-lagstiftning. Detta förslag utgörs av en förordning som ger kommissionen befogenhet att ändra de EU-bestämmelserna om öppnande och genomförande av de relevanta tullkvoterna. På så sätt säkerställs att EU kan

¹ Om det fanns en annan tullkvot med exakt samma produktdefinition användes den identiska tullkvotens nyttjandedel för att fastställa tullkvoten utan handel under referensperioden. Om det inte fanns någon tullkvot med identisk produktdefinition beräknades nyttjandedelen på EU-importen i motsvarande tullpositioner utanför tullkvoten.

ta itu med att fördela tullkvoterna genom att ändra tullmedgivanden inom ramen för WTO. I de fall förhandlingar med enskilda WTO-medlemmar inte hinner slutföras kommer storleken på kvoterna baseras på den metod som presenterats ovan, dvs. baserat på EU:s respektive UK:s utnyttjande av varje enskild tullkvot under åren 2013-2015.

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förslagen har i sig inga effekter på svenska regler. Resultatet av förhandlingen i WTO kommer att påverka storleken på EU:s tullkvoter vilket kan få konsekvenser för svenska företag som utnyttjar dessa kvoter.

1.3 Budgetära konsekvenser / konsekvensanalys

Förslagen i sig har inga budgetära konsekvenser.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

I syfte att säkerställa ett ansvarsfullt och förutsägbart utträde ut EU för UK anser regeringen att det är viktigt att så snart som möjligt bemyndiga kommissionen att inleda förhandlingar i WTO för att ändra relevanta WTO-tullkvoter på Europeiska unionens WTO-lista och fördela dem mellan EU och UK. Likaså stödjer regeringen att kommissionen ges befogenhet att ändra de EU-bestämmelserna om öppnande och genomförande av de relevanta tullkvoterna i de fall förhandlingarna i WTO inte hinner avslutas innan UK lämnar EU.

Genom att bemyndiga kommissionen att inleda förhandlingar i WTO och befogenhet att ändra relevanta EU-bestämmelser om tullkvoter skapas tydlighet och förutsebarhet i det multilaterala handelssystemet.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Förslaget att ge kommissionen mandat att inleda förhandlingar i WTO har diskuterats vid möte i handelspolitiska kommittén (TPC) den 1 och den 8 juni 2018. Efter diskussioner vid dessa två möten har ett mandat till kommissionen godkänts av medlemsstaterna.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är ännu ej kända.

Meddelandet har inte gått ut på remiss.

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Inget ytterligare rådsbeslut krävs.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 207.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt utgör rättslig grund för förslag till Europaparlamentets och Rådets förordning.

Artiklarna 207, 218.3 och 218.4 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt utgör rättslig grund för förslag till rådets beslut om bemyndigande att inleda förhandlingar i WTO.

3.3 Fackuttryck / termer

WTO, Världshandelsorganisationen, med säte i Genève, började sin verksamhet den 1 januari 1995 och tog då över GATT:s roll som institutionellt forum för de olika regelverk som utgör det multilaterala handelssystemet. "WTO-familjen" består idag av dels multilaterala avtal som omfattar alla medlemsländer, dels av plurilaterala avtal som omfattar ett begränsat antal medlemmar.

Tullkvot är en bestämd kvantitet eller ett bestämt värde av en vara som sammanlagt kan importeras tullfritt eller till lägre tull än den normala under en angiven tidsperiod, till exempel ett år. Tar kvoten slut under perioden ska tull betalas enligt de vanliga reglerna.